

Malmin lentokenttäalueen käytön suunnittelu

Diaarinumero: OKV/1898/1/2014

Antopäivä: 23.9.2015

Ratkaisija: Oikeuskansleri

Kantelussa arvosteltiin hallituksen kehysriihessään tekemää päätöstä valtion vetäytymisestä Helsinki-Malmin lentoasemalta. Kantelun mukaan päätös oli tehty ilman asianmukaista valmistelua, virheellisin ja asiaankuulumattomin perusteluin ja pelkästään asuntopoliittikan intressit huomioiden.

Valtion vetäytyminen Malmin lentokentältä

Valtion ylläpitämän lentoasemaverkon laajuus, muiden kuin lentoasemaverkkoon kuuluvien lentoasemien ylläpitäminen valtion kokonaan omistaman lentoasemaverkkoyhtiön toimesta ja valtion omien lentotoimintojen sijoittuminen ovat pääosin tarkoituksenmukaisuuskysymyksiä. Sama koskee muun ilmailun kuin säännöllisen reittiliikenteen ja tällaiseen ilmailuun liittyvän elinkeinotoiminnan edistämisenäkökohdille päätöksenteossa annettavaa painoarvoa.

Useat eri aikoina tehdyt lentoasemaverkkoa ja Malmin lentokenttää koskevat selvitykset huomioon ottaen oikeuskanslerilla ei ollut aihetta epäillä, että Malmin lentokenttäalueen ilmailukäyttöä koskeva päätöksenteko olisi perustunut sinällään virheellisiin tai puutteellisiin tietoihin.

Malmin lentokenttäalueen ottaminen asutokäyttöön

Seutu- ja yleiskaava-asiat, jotka mahdollistaisivat Malmin lentokenttäalueen asutokäyttöön ottamisen, olivat vireillä toimivaltaisissa viranomaisissa ja aikanaan tehtäviin kaavapäätöksiin voi hakea muutosta. Tämän vuoksi oikeuskansleri ei tutkinut kantelua tältä osin.

Valtion lentokentältä vetäytymisen ja lentokenttäalueen asutokäyttöön ottamisen kytkeytyminen toisiinsa

Vaikka asunto-, elinkeino-, liikenne- ynnä muilla sellaisilla yhteiskuntapoliittisilla päätöksillä tai maankäytön, liikenteen ja asumisen aiesopimuksilla ei olekaan välittömiä kaavoitusta koskevia oikeusvaikutuksia, on hyvän hallinnon periaatteiden näkökulmasta ongelmallista, jos päätökset tai sopimukset ja niihin liittyvät toiminnalliset ratkaisut olisivat tiettyjen alueiden käyttötarkoitusten osalta niin yksityiskohtaisia, että niiden myötä voitaisiin perustellusti epäillä otettavan tosiasiallisesti ennakollisesti kantaa kaavoitusprosessissa käsiteltäviksi tuleviin tai kaavoitusprosessissa vireillä oleviin asioihin. Ongelmallisuus korostuu, jos päätösten ja sopimusten valmisteluun ei liity yhtä kattavaa vuorovaikutteisuutta ja vaikutusten arviointia kuin kaavoitusprosessiin.

Julkisen talouden suunnitelma tai valtion ja Helsingin seudun kuntien välinen sopimus liikenteen infrahankkeiden tukemisesta ja alueen asuntotuotannon edistämisestä eivät sitoneet kaavoitusta oikeudellisesti. Kysymys Malmin lentokenttäalueen käyttötarkoituksen muuttamisesta oli ollut esillä ja sitä koskevat näkemyserot olivat olleet yleisesti tiedossa jo kauan ennen mainittujen suunnitelman ja sopimuksen laatimista. Kysymystä ja sitä koskevia näkemyseroja oli käsitelty myös aikaisemmissa seutu- ja yleiskaavaprosesseissa.

Johtopäätökset ja toimenpiteet

Oikeuskansleri totesi, että kantelun tarkoittamassa asiassa ei voitu osoittaa rikotun mitään nimenomaista lainsäädännöstä vastaan ja että käytettävissään olevan selvityksen perusteella hänellä ei ollut oikeudellisia perusteita ryhtyä asiassa laillisuusvalvonnallisiin toimenpiteisiin.

Oikeuskansleri saattoi kuitenkin esittämänsä kaavoituksen ja muun yhteiskuntapoliittisen päätöksenteon suhdetta koskevat näkökohdat liikenne- ja viestintäministeriön sekä ympäristöministeriön tietoon.

[okv_1898_1_2014.pdf](#)